

Aanbeveling TSD rapport	Opvolging
I. Realiseer wettelijke mogelijkheden en zorg voor heldere uitleg	
<i>A. Simpele en heldere regelgeving</i>	
1. Zoek uit of de groep mensen met langdurige multiproblematiek en verward of onbegrepen gedrag onder één uitvoeringswet kan vallen in plaats van verspreid over vier wetten, te weten de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Zorgverzekeringswet (Zvw), Wet Langdurige Zorg (Wlz) en Wet Forensische Zorg (Wfz).	Dit kabinet wil werk maken van een eenvoudiger en uitvoerbaar stelsel dat werkt voor mensen die nu tussen wal en schip vallen. Deze aanbeveling zal daarom worden betrokken bij de beleidsreactie op het IBO Mentale gezondheid en ggz.
2. Realiseer in wet- en regelgeving meer duidelijkheid over in welke situaties regie onontbeerlijk is, wat het mandaat (doorzettingsmacht) van de regievoerder (eindverantwoordelijke) is en wat partijen over en weer van elkaar kunnen verwachten	We hebben toegezegd een overzicht te maken van aankomende wetsvoorstellen en -wijzigingen die relevant zijn voor de aanpak van verward/onbegrepen gedrag. Hierin zullen we uitlichten waar m.b.t. regievoering nieuwe mogelijkheden ontstaan. Ook zal worden ingegaan waar eventuele aanvullende mogelijkheden wenselijk kunnen zijn. Dit overzicht komt rond de zomer naar uw Kamer.
3. Realiseer heldere uitleg van wet- en regelgeving. Het vergt overleg van de departementen met landelijke stakeholders over op welke onderdelen meer duidelijkheid nodig is. Dit is in ieder geval op het terrein van regiobinding in de Wmo, dit lijkt strikter te worden toegepast dan hoe het juridisch bedoeld is.	Zie punt 4. Daarnaast zal de opmerking over regiobinding worden meegenomen in de follow up van het houdbaarheidsonderzoek WMO.
4. Evalueer regelmatig over alle stelselwetten heen of de genomen maatregelen bijdragen aan beter handelingsperspectief voor professionals.	Een lerende aanpak staat centraal zodat wat we landelijk doen ook aansluit bij wat lokaal werkt. Het kabinet heeft samen met het veld praktijktafels opgezet, mede om over de stelselwetten heen in de praktijk te kijken hoe het nieuwe beleid hier uitpakt, en om samen met de uitvoeringspraktijk te formuleren wat nodig is.

B. Meer bemoeizorg, meer mogelijkheden om in te grijpen, betere overbrugging tussen fasen

5. Realiseer een eenduidige inrichting van bemoeizorg, organiseer bijvoorbeeld bemoeizorg als reguliere functie vanuit een gemeentelijk kader. Maak het mogelijk dat een wijk- of bemoeizorgteam (met ggz-expertise) langduriger toezicht kan houden op iemand die herhaaldelijk overlast veroorzaakt, zorg mijdt en bij wie formele criteria voor gedwongen zorg nog niet aan de orde zijn. Houd er rekening mee dat bemoeizorg ook van belang kan zijn voor een groep mensen die alleen bekend is bij de ggz en de huisarts, maar (nog) geen ernstige incidenten veroorzaakt. Betrek bij de uitwerking van deze aanbeveling de nota van de aanbevelingen van Movisie over bemoeizorg: 'Bemoeizorg, bekommer je erom'.	Movisie heeft op 17 november hun onderzoek naar bemoeizorg gepubliceerd, zoals ook met uw Kamer gecommuniceerd. ¹ In deze handreiking komen ook aanbevelingen m.b.t. beleid bemoeizorg naar voren. Naar aanleiding van deze aanbevelingen onderzoeken we mogelijke toekomstige beleidsopties om bemoeizorg te versterken. In de volgende voortgangsbrief zullen we nader ingaan op de toekomstige beleidsopties van bemoeizorg
6. Realiseer naast bemoeizorg ook ander instrumentarium waarbij professionals meer mogelijkheden krijgen om in te grijpen indien iemand zorgmijdt en overlast veroorzaakt en de criteria voor een strafrechtelijk traject of een gedwongen zorgtraject nog niet aan de orde zijn.	Gemeenten, burgemeesters voelen zich verantwoordelijk voor het welbevinden van hun inwoners en reduceren van veiligheidsrisico's binnen hun gemeenten, maar staan vaak aan de zijlijn daar waar het gaat om signalen en bevoegdheden. Komende periode zal nader met gemeenten en burgemeesters worden onderzocht of en wat additioneel nodig is in de aanpak rondom verward en onbegrepen gedrag rondom bestuurlijk instrumentarium. Dit zal worden meegenomen in prioriteit 3 van de brede (kabinets)aanpak.
7. Verbeter aansluiting van forensische zorg op het vrijwillig kader. Borg via regelgeving dat forensische instellingen al vóór ontslag afspraken maken met de ggz en gemeenten en dat zij beschikbaar blijven voor nazorg of consultatie, zodat de expertise vanuit de forensische zorg niet verloren gaat in een vervolgtraject. Veranker continuïteit van zorg in de wet, door bijvoorbeeld een ambulante specialist in de zorgketen deze taak te geven.	Deze aanbeveling wordt meegenomen in gesprekken met het veld in het kader van de Werkagenda aansluiting reguliere zorg en forensische zorg. Insteek is dat afspraken tussen betrokken partijen tussen het zorg-, veiligheids- en sociaal domein bestuurlijk worden vastgelegd.
-

¹ Kamerstukken II, 2025-2026, 29325, nr. 193

C. Faciliteer informatie-uitwisseling

8. Faciliteer op landelijk niveau de informatie-uitwisseling tussen professionals beter met duidelijke handvatten en praktijkvoorbeelden, zodat professionals de ruimte binnen de wetgeving kennen.	Dit kabinet wil dat er meer noodzakelijke gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen het sociaal domein en aanpalende domeinen. Dit is nodig voor professionals om adequaat in gezamenlijkheid te handelen bij (risicovol) verward en onbegrepen gedrag. We zullen over de nadere uitwerking rond de zomer (met in het veld afgestemde) voorstellen met oplossingsrichtingen aan uw Kamer voorleggen ter besluitvorming. Er is een werkgroep met de Autoriteit Persoonsgegevens (vanuit de 'praktijktafel Nieuwegein') aan de slag om in kaart te brengen hoe de huidige mogelijkheden meer kunnen worden benut en ook wat meer richting te geven in de taxatie van gevaar en de noodzaak tot gegevensdeling. Tevens wordt de praktijk ondersteund met kennis en voorbeelden, onder andere via het Kennis en Expertise Netwerk gegevensdeling en privacy (KEN!) van het Platform Sociaal Domein, de informatie in de handreiking 'gegevensdeling bij bemoeizorg' en kenniswerkplaatsen vanuit het ZonMW programma 'Grip op Onbegrip'.
9. Realiseer dat de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) in werking treedt.	De nota naar aanleiding van het verslag van de Tweede Kamer behorende bij het wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is recent naar uw Kamer verstuurd ² .
10. Realiseer meer duidelijkheid over wanneer het beroepsgeheim doorbroken mag worden ten behoeve van informatie-uitwisseling. Denk bijvoorbeeld aan een helder stappenplan met afweging over doorbreken van het beroepsgeheim in relatie tot het borgen van de veiligheid van de cliënt en die van de buurt.	Deze aanbeveling zal worden meegenomen in de nadere uitwerking van het prioritaire thema zoals beschreven bij 8.
11. Realiseer dat de infrastructuur verbetert, waarbij signalen, die nu nog versnipperd binnenkomen, integraal opgepakt en gewogen kunnen worden. Bijvoorbeeld via het al bestaande meldpunt Zorgwekkend gedrag.	In 2024 heeft het meldpunt voor niet-acute situaties van zorgwekkend gedrag bekendheid gekregen door een landelijke campagne. We zetten in op doorontwikkeling van het meldpunt door het optimaliseren van de werkprocessen en het verduidelijken van de positionering van de meldpunten in de keten door middel van gerichte communicatie. Over deze doorontwikkeling van het meldpunt wordt u geïnformeerd in de voortgangsrapportage van brede programma. Wordt ook in samenhang bekeken met prioriteit 3 van de brede aanpak, het versterken landelijke regie.

² Kamerstukken II, 2025-2026, 36 295, nr. 8

12. Realiseer middelen en mogelijkheden voor klinieken om betere communicatie en nazorg te bieden voor de omgeving als er overlast is geweest, al dan niet via een 'omgevingsmanager' bij klinieken.	Samen met veldpartijen wordt binnen de Werkagenda aansluiting reguliere zorg en forensische zorg deze lokale invulling besproken. Het is uiteindelijk aan de klinieken en gemeenten om dit te realiseren.
II. Realiseer betere financiële randvoorwaarden	
13. Financier bewezen samenwerkingsvormen structureel en eenduidig, zoals de Levensloopaanpak, Zorg- en Veiligheidshuizen en 24-uurstriage-overleggen waarin ggz, politie, gemeente en woningcorporatie gezamenlijk besluiten hoe te handelen bij dreigende escalaties.	Dit kabinet zet in op structurele en duurzame en betrouwbare financiering. Dit geldt zowel voor de basisfinanciering van Zorg- en Veiligheidshuizen, als voor de middelen die structureel bestemd zijn voor Verward/onbegrepen gedrag en nu via ZonMW worden uitgekeerd. Met betrekking tot het laatste streeft dit kabinet ernaar om de besluitvorming rond de zomer 2026 plaats te laten vinden om tijdig, voor het afronden van de financieringsstroom die nu via ZonMw loopt, het veld duidelijkheid te bieden.
14. Maak een vrij besteedbaar crisisbudget mogelijk (met verantwoording achteraf) voor situaties waarin de veiligheid in het geding is, zodat niet weken verloren gaan aan afstemming over financieringsstromen. Organiseer dat professionals geen tijd hoeven te besteden aan tijdschrijven voor de verschillende financiers, maar zorg dat organisaties budgetten domeinoverstijgend kunnen combineren om samen passende zorg en ondersteuning te bieden.	Deze aanbeveling zal worden betrokken bij de beleidsreactie op het IBO Mentale gezondheid en ggz.
15. Geef regio's de ruimte om de regie te nemen om gezamenlijk middelen in te zetten voor keten-overstijgende functies zoals casusregie, data-analyse en scholing van professionals.	Deze aanbeveling zal worden betrokken bij de beleidsreactie op het IBO Mentale gezondheid en ggz.
16. Zorg voor een passender tarief voor deze meest risicovolle groep, om passende woonplekken te creëren.	Samen met veldpartijen bezien we binnen de maatregelen 3, 4, 9 en 11 van de Werkagenda aansluiting reguliere zorg en forensische zorg wat helpend is om tot meer aanbod te komen. Daarbij blijken de tarieven niet alleen het probleem te zijn. Zo is er personeelsschaarste, is bekend dat de omgeving niet altijd meewerkt en heeft men te maken met langdurige inspraakprocedures.
III. Realiseer meer woon- en behandelplekken	

17. Voer een landelijke of regionale doorzettingsmacht in, om meer behandel- en woonplekken te realiseren op plekken waar dit niet van de grond komt. Verplicht gemeenten in bepaalde situaties urgentie te verlenen bij het toewijzen van woonruimte, zodat de doorstroom op bestaande plekken wordt bevorderd.	Dit is een aanbeveling die grote urgentie kent en met prioriteit en regie opgepakt gaat worden door het kabinet. De doorstroom moet weer op gang komen en mensen moeten perspectief op een vaste woon- en verblijfplek hebben. Zoals verwoord in de Kamerbrief van december jl. gaan we vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid en op basis van een goede verkenning met een voorstel komen hoe we dit kunnen doen.
18. Breid het aantal Skaeve Huse (kleinschalig intensief begeleid wonen) in Nederland uit en maak tijdelijke woonvoorzieningen mogelijk voor mensen in acute situaties.	Zie punt 17
19. Stimuleer dat zorgaanbieders mensen sneller opnemen en dat cliënten sneller doorstromen vanuit de kliniek naar beschermd of begeleid zelfstandig wonen.	Zie punt 17

Deze laatste twee aanbevelingen zijn door de inspecties gericht aan het veld en regionale samenwerkingsverbanden. Met de VNG hebben we afgesproken dat we in de door hen voorgezeten Klankbordgroep & Stuurgroep Zorg en Veiligheid de mogelijkheden en wijze van opvolging gaan verkennen. Deelnemers aan de stuurgroep zijn, naast VNG, Aedes; DJI; Humanitas DMH; Jeugdzorg Nederland; het Landelijk Netwerk Veilig Thuis; de Landelijke Vereniging van Managers Zorg- en Veiligheidshuizen; de Nationale Politie; het OM, de Raad voor de Kinderbescherming; 3 reclasseringsorganisaties (3RO); Valente; de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en de ministeries van BZK, JenV en VWS.

IV. Realiseer betere integrale samenwerking en regievoering

20. Realiseer heldere samenwerkafspraken over verantwoordelijkheden en mandaat, met aandacht voor een goede balans tussen persoonsgerichte zorg en veiligheid. Zorg er aanvullend voor dat de verantwoordelijkheid voor het goed lopen van een samenwerking niet bij individuele professionals gelegd wordt.	Dit kabinet kiest ervoor, in navolging van de roep om regie, om voor een aantal specifieke initiatieven landelijke afspraken te maken met het veld, met daarbinnen ruimte voor lokale variatie. Op basis van de ervaringen van het actieprogramma 'Grip op onbegrip', de kenniswerkplaatsen en de praktijktafels worden deze komende periode gemaakt. We zullen over de nadere uitwerking rond de zomer (met in het veld afgestemde) voorstellen met oplossingsrichtingen aan uw Kamer voorleggen ter besluitvorming.
21. Betrek naasten, ervaringsdeskundigen en omwonenden bij beleid en praktijk. Betrek naasten meer in het diagnose- en behandelproces en zorg dat zij ook in hun eigen herstel ondersteund worden. Stimuleer dat naasten en omwonenden expliciet in de risicotaxatie worden betrokken.	Momenteel is in alle subsidierondes van het actieprogramma Grip op onbegrip van Zonmw ervaringsdeskundigheid een voorwaarde.

22. Realiseer ruimte en een cultuur om maatwerk te bieden. Heb hierbij aandacht voor verschillen in taal en werkwijze en stuur op leren en verbeteren.	Een lerende aanpak staat centraal zodat wat we landelijk doen ook aansluit bij wat lokaal werkt. Hiertoe sluiten we aan bij een aantal (ongeveer vijf) lokale praktijktafels waar burgemeesters al een trekkende rol hebben genomen en de lokale agenda aansluit bij de aanbevelingen uit de parlementaire verkenning. Bijvoorbeeld Nieuwegein, waar de burgemeester na het incident in februari van dit jaar 'de hele keten aan tafel' heeft gezet en met elkaar verbindt. De (ambassadeurs van) praktijktafels voeden de 'bestuurlijke kop' van het interdepartementale programma).
23. Zorg voor goede dossiervoering.	We zullen deze aanbeveling meenemen in de nadere uitwerking van het voorstel dat onder punt 8 is beschreven.
24. Monitor expliciet of professionals genoeg handelingsruimte ervaren en stimuleer onderlinge steun als het op momenten niet goed gaat of niet goed is gegaan.	Zie punt 4.
V. Werk aan cohesie en acceptatie in de wijk	
25. Realiseer een maatschappelijke dialoog over hoe we willen samenleven met mensen met verward of onbegrepen gedrag en wat inwoners concreet kunnen doen. Stimuleer inwoners om van betekenis te zijn voor kwetsbare groepen. Hen als ongewenst benaderen kan leiden tot stigmatisering en stress, wat ook voor hun naasten zwaar is. Een samenleving waarin men elkaar kent en ondersteunt is veiliger dan een samenleving die zich terugtrekt. Een open houding draagt bij aan een verbindende wijk die bovendien een voedingsbodem creëert waarin de andere aanbevelingen ook beter tot hun recht kunnen komen.	Zoals we in de hoofdbrief omschrijven ziet het kabinet deze aanbeveling als een verrijking op de vier prioriteiten van de brede aanpak die al zijn genoemd. Met de VNG hebben we afgesproken dat we in de door hen voorgezeten Klankbordgroep & Stuurgroep Zorg en Veiligheid gaan verkennen of en hoe we deze gremia kunnen benutten voor het opvolgen van deze aanbevelingen. Hierbij vragen we hen ook om andere suggesties hoe verder om te gaan met deze aanbevelingen.
26. Heb aandacht voor omwonenden en een goede communicatie met hen. De impact van overlast en (potentieel) ernstige incidenten is groot en valt niet te onderschatten. Risico's in de omgeving kunnen daarbij nooit helemaal worden uitgebannen. De ggz, de politie en gemeenten kunnen de onrust in de samenleving hierover niet alleen oplossen, zij hebben elkaar én de samenleving hierbij nodig.	Zie punt 25.